

Фарз намозида қиблани тарк қилиб бўлмаслиги | Ҳадис дарслари (294-дарс)

Ҳадис
ДАРСЛАРИ

294-ДАРС

Шайх Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф роҳимаҳуллоҳнинг «Ҳадис ва ҳаёт» туркум китоби асосида бериб борилади. Мавзуларнинг тўлиқ матни билан танишиш учун китобнинг ўзига мурожаат қилиш тавсия этилади.

19:00 / 07 август 454

بَلِّغُوا نِعْمَةَ اللَّهِ الَّتِي كُنْتُمْ فِيهَا
عِبَادًا لَهُ لَعَلَّكُمْ يَتَّقُونَ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ
لَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَكُمْ
أَعْدَاءً حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ
وَلَا يَحْسِبُ اللَّهُ الْجَاهِلَةَ
بِغَيْبِهِ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ
عَلِيمٌ ذَكِيمٌ

هَلَلَا يَلَّصْ هَلَلَا لُؤْسَر
يَلَعُ حَبْسِي مَلَسَوِ هَيْلَع
هَجَوْتِ هَجَوِيَّ لَبِقِةَ لِحَارِ
الْهَنَّا زِيغَاهَيْلَع رَتُوِيَوِ
ةَبُوتُكُمَا هَيْلَع يَلَّصِي
هَلَلَا لُؤْسَر نَاكَ دُوَادِ يَبَالَوِ
إِذَا مَلَسَوِ هَيْلَعُ هَلَلَا يَلَّصِ
عَوَطَتِي نَا دَارَافِ رَفَاسِ
ةَلْبِقُولَا هِتَقَانِ بَلْبِقَتُسا
هَجَوْتِ تُثِيحِ يَلَّصِي مُثَرَّبَكَفِ
هُبَالِرِ

Жобир розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам уловлари устида у қаёққа қараб юрса, ўша ёққа қараб намоз ўқир эдилар. Қачон фарз намозини ирода қилсалар, тушиб, қиблага юзланар эдилар».

Бешовлари ривоят қилганлар.

Ва бошқа ривоятда:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам уловлари устида нафл ва витр намозларини у қаёққа юзланса, ўша ёққа қараб ўқир эдилар. Фақат фарз намознигина унинг устида ўқимас эдилар», дейилган.

Абу Довуднинг ривоятида:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам сафар қилсалар ва нафл намоз ўқимоқчи бўлсалар, туяларини қиблага қаратиб туриб, такбир айтар, сўнгра минган уловлари қайси томонга юзланса, ўша ёққа қараб намоз ўқир эдилар», дейилган.

Шарҳ: Ушбу ҳадисдан олинадиган фойдалар:

1. Нафл намозни уловнинг устида у қаёққа қараб кетаётган бўлса, ўша ёққа қараб ўқиш мумкинлиги.
2. Фарз намозни ерга тушиб, қиблага қараб ўқиш кераклиги.

Уламолар улов устидаги нафл намоз ҳақида бир оз тафсилотлар қўшганлар. Баъзилари «Намозга ният қиблага қараб қилинади, ўқиётганда эса улови қайси томонга кетса, ўша томонга қараб ўқийверади», дейишган.

Бошқа бирлари эса «Ниятни ҳам улови кетаётган тарафга қараб қилса бўлаверади. Аммо улов кемага ўхшаш кенг ва қулай бўлса, қиблага қараб ўқиш керак», деганлар.

Демак, бугунги куннинг аксар уловлари – сайёра (автомобиль), учоқ (самолёт), кема ва бошқаларда нафл намозни ҳам қиблага қараб ўқиш керак бўлади.

3. Фарз намозида қиблани тарк қилиб бўлмаслиги.

Шунингдек, узр бўлса, мисол учун, ёмғир, душман хавфига ўхшаш нарсалар бўлса, фарз намозни ҳам улов устида ўқиш мумкин, дейилган. Бошқа ривоятлар ҳам шуни таъкидлайди.

Бошқа ривоятда:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам уловлари устида нафл ва витр намозларини у қаёққа юзланса, ўша ёққа қараб ўқир эдилар. Фақат фарз намознигина унинг устида ўқимас эдилар», дейилган.

Бу ривоятда нафл намозига витр намози ҳам қўшилган. Шунга қараганда, витр намози нафл ҳам, фарз ҳам эмаслиги келиб чиқади.

Бу ҳадисда ҳам аввалги ривоятдаги каби нафл намозни улов қаёққа қараса, ўша ёққа қараб, фарзни ерга тушиб, қиблага қараб ўқиш алоҳида таъкидланмоқда.

Абу Довуднинг ривоятида:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам қачонки сафар қилсалар ва нафл намоз ўқимоқчи бўлсалар, туяларини қиблага қаратиб туриб, такбир айтар, сўнгра минган уловлари қаёққа қараса, ўша ёққа қараб намоз ўқир эдилар», дейилган.

Бу ривоятдан қуйидагилар келиб чиқмоқда:

1. Нафл намозни улов устида ўқиш сафарда жоиз эканлиги.
2. Улов устидаги нафл намознинг ниятини қиблага қараб қилиш.

«Ҳадис ва ҳаёт» китобининг 4-жузи асосида тайёрланди.